

Algebra II

11. praktikumi ülesanded.

Ruutfunktsionaalid ja ruutvormid.

1. Tõestada, et φ on bilineaarne funktsionaal vektorruumil V ja leida selle maatriks baasi B suhtes, kui

1) $V = \mathbb{E}_3$, $\varphi(\vec{x}, \vec{y}) = (\vec{i} + 2\vec{j} + 3\vec{k})\vec{x}\vec{y}$ (segakorrutis), $B = \{\vec{i} - \vec{j}, \vec{k}, \vec{j}\}$;

2) $V = \mathbb{R}_2[x]$, $\varphi(f, g) = \int_0^1 f(x) \cdot g(x) dx$, $B = \{1, (x-1), (x-1)^2\}$;

3) $V = \langle 1, x, e^x \rangle \subseteq C[-1, 2]$, $\varphi(f, g) = f(0)g(1)$, $B = \{1 + x, 1 + e^x, x\}$.

2. Leida ruutvormi $4x_1^2 + 5x_2^2 + 6x_3^2 - 4x_1x_2 + 4x_2x_3$ kanooniline kuju üle $\mathbb{R}$ ja üks muutujavahetus, mis viib sellele kujule.

3. Viia ruutvorm $x_1^2 - 3x_2^2 - 2x_1x_2 + 2x_1x_3 - 6x_2x_3$ normaalkujule üle $\mathbb{R}$ ja $\mathbb{C}$.

4. Leida ruutvormide $f = x_1^2 - 2x_1x_2 + 2x_2^2$, $g = 10y_1^2 - 2y_1y_2 + y_2^2$ ja $h = z_1^2 - z_2^2$ jaoks muutujavahetus, mis viib ühe neist teiseks.

5. Leida kõik a ja b väärtused, kus ruutvorm $x_2^2 + x_3^2 + 4ax_1x_2 + a^2x_1x_3$ on positiivselt ning $-x_1^2 - x_2^2 - 4x_1x_2 - 4x_1x_3 - b^2x_2x_3$ negatiivselt määratud.

6. Leida ruutvormide $f = 3x_2^2 + 3x_3^2 + 4x_1x_2 + 4x_1x_3 - 2x_2x_3$ ja $g = 6x_1^2 + 5x_2^2 + 7x_3^2 - 4x_1x_2 + 4x_1x_3$ kanoonilised kujud, mis on saavutatavad ortogonaalse muutujavahetusega. Ruutvormi f korral teha seda ilma muutujavahetust ennast leidmata, ruutvormi g jaoks leida ka see muutujavahetus.

7. Kui palju on erinevaid ruutvormide ekvivalentsiklasse n -mõõtmelisel vektorruumil

1) üle $\mathbb{C}$, 2) üle $\mathbb{R}$?

8. Tõestada, et kui kahest ruutvormist vähemalt üks on positiivselt määratud, siis saab need ruutvormid viia kanoonilisele kujule sama muutujavahetusega.

9. Leida ruutvormide $f = x_1^2 + 2x_2^2 + 3x_3^2 + 2x_1x_2 - 2x_1x_3$ ja $g = 2x_1^2 + 8x_2^2 + 3x_3^2 + 8x_1x_2 + 2x_1x_3 + 4x_2x_3$ jaoks muutujavahetus, mis viib nad samaaegselt kanoonilisele kujule.

10. Olgu $f(x_1, \dots, x_n)$ ja $g(x_1, \dots, x_n)$ ruutvormid, kusjuures g on positiivselt määratud. Tõestada, et kanooniline kuju $f = \lambda_1 y_1^2 + \dots + \lambda_n y_n^2$ on iga muutujavahetuse korral, mis viib g normaalkujule, määratud üheselt liidetavate järjekorra täpsuseni, kusjuures $\lambda_1, \dots, \lambda_n$ on nn λ -võrrandi $\det(A - \lambda B) = 0$ lahendid, kus A ja B on vormide f ja g maatriksid.

11. Leida ruutvormi $f = 14x_1^2 - 4x_2^2 + 17x_3^2 + 8x_1x_2 - 40x_1x_3 - 26x_2x_3$ kanooniline kuju, mis saadakse ruutvormi $g = 9x_1^2 + 6x_2^2 + 6x_3^2 + 12x_1x_2 - 10x_1x_3 - 2x_2x_3$ normaalkujule viiva muutujavahetuse abil, seda muutujavahetust ennast välja arvutamata.

12*. Graafile $G = (T, S)$ vastav ruutvorm on kujul $\sum_{i \in T} x_i^2 - \sum_{\substack{(i,j) \in S \\ i < j}} x_i x_j$ (näiteks graafile

• — • vastav ruutvorm on $x_1^2 - x_1x_2 + x_2^2$). Graaf $T(a, b, c)$ on T -tähe kujuline $a + b + c + 1$ tipu ja $a + b + c$ servaga graaf. Leida, milliste $a, b, c \in \mathbb{N}$ korral on graafile $T(a, b, c)$ vastav ruutfunktsionaal positiivselt (negatiivselt) määratud.